

Det kongelige danske geografiske Selskab.

Da der har vist sig flere Ufuldkommenheder ved *Lovene*, er der bleven vedtaget en Række Ændringer ved disse; de nye Love ville tilligemed en *Liste over Medlemmerne* blive trykte i det første Hefte af tredje Aargang af Tidsskriftet.

I et *Bestyrelsesmøde* den 3dje Oktober meddelte Viceadmiral *Steen Bille*, at han paa Grund af sin høje Alder og sit svækkede Helbred ikke længer saa sig i Stand til at være Medlem af Bestyrelsen og første Vicepræsident i Selskabet, og at han derfor nedlagde disse Hverv. Bestyrelsen kunde ikke andet end beklage denne Beslutning, da han med en sjælden Iver har varetaget Selskabets Interesser. I samme Møde valgte Bestyrelsen Lensgreve, Overkammerherre *Holstein-Holsteinborg*, der hidtil havde været anden, til at være første Vicepræsident, og dernæst Gehejmetatsraad *Tryp* til at være anden Vicepræsident i Selskabet. — Til Medlemmer af *Raadet* i Steden for Hofjægermester *Bech* til Valdbyygaard og Lensbaron *Zyplien Adeler*, der ere afgaaede ved Døden, samt Prof. *F. Schmidt*, der har nedlagt sit Hverv, har Selskabet

valgt: Korpslæge *Wroblewsky*, Kapt. *Emil Madsen* og Boghandler, Kand. theol. *Jacob Ersler*.

I et Møde den 9de Maj har Raadet til *Æresmedlemmer* af Selskabet udnævnt Prof. *H. Mohr* i Kristiania og Prof. *A. E. Nordenskiöld* i Stockholm, — samt til korresponderende Medlemmer *Fr. A. de Roepstorff*, Embedsmand ved Straffekolonien paa Andamanerne, og *A. de Richelieu*, Kaptajn i Kongen af Siam's Marine.

Som Understøttelse til Selskabets Tidsskrift har Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bevilget en Sum af 500 Kr. Tallet paa de livsvarige Medlemmer er nu steget til 51, og heraf have følgende betalt:

80 Kr.: Hs. Højhed Prinds *Wilhelm* af Slesvig-Holsten-Spønderborg-Glücksborg.

50 Kr.: Generalkonsul *Nielsen* i Rio Janeiro og Grosserer *O. Dickson* i Göteborg.

I det **første Møde** for Vinteren 1878—79 holdt *Fr. A. de Roepstorff* et Foredrag om Nikobarerne, og dernæst gav Dr. med. *O. Storch* en Række Oplysninger om Skjorbug som Hindring for Polarrejser.

Om Sprogforhold i Kina,

af **J. Henningsen.**

Det gaar selvfølgelig med Geografien som med alt andet i Verden, ogsaa i den findes der noget, som er paa Moden. Man kan dog ikke undres over, at Forholdet er saaledes; thi naar man har faaet undersøgt et Land saa godt, at man ikke alene kjender det i Hovedtrækkene, men ogsaa i mange Smaating, forsvinder i de fleste Tilfælde Interessen for at gjøre Undersøgelser dér. Aabnes derimod Adgang til et helt ukjendt Land, ligger det nær, at en Mængde Mennesker faa Lyst til at drage derind og at finde noget, som man slet ikke har kjendt til før. At dette er saaledes, kan man bedst se af den Mængde rejsende, der sætte Livet i Vove for at undersøge Afrika.

Inellem de Lande, der hidtil have været lukkede for og saa godt som ukjendte for Evropæerne, hører *Kina*. Da der i dette Land findes en ældgammel og højst mærkelig Kultur, og da Kineserne ere et yderst interessant Folkefærd, ligger det i Sagen selv, at Evropæerne

nu til Dags, efter at Kina er blevet aabnet for dem, søge at udgranske det i alle Retninger. Som et Vidnesbyrd for, hvor meget man kan faa ud af Undersøgelser over Kina, har jeg ikke nødig at nævne andet end *Richt-hofens* store Værk, et Arbejde, der vidner ligesaa meget om Forfatterens Ihærdighed og grundige Undersøgelser, som om hans Evne til Fremstilling. I vore Dage kan man gjerne sige, at Kina og kinesiske Forhold ere komne paa Moden som et nyt Omraade for Undersøgelsen; derfor ville Læserne forhaabentlig ikke trættes, naar jeg engang imellem træder frem for dem og skildrer ét og andet herude. Denne Gang vil jeg omtale Sprogforholdene, der ere saa mærkværdige, at man ikke anden Steds i Verden finder Magen til dem, og som derfor fortjene at blive almindelig kjendte af mine Landsmænd.

Kun forholdsvis meget faa af de i Kina bosatte Evropæere have tilegnet sig Kjendskab til Landets Sprog, og da især kun saadanne, der som Konsular-Embedsmænd og Missionærer i Følge deres Stilling komme i ligefrem Berøring med de Klasser af indfødte, hos hvem man ikke tør forudsætte Kundskab til evropæiske Sprog. Mellem den evropæiske Kjøbmandsstand, der selvfølgelig er talrigst repræsenteret herude, træffer man kun meget faa Undtagelser; det store Flertal forstaa bogstavelig talt ikke et Ord kinesisk, ja! intelligente Mænd, der have tilbragt deres halve Levetid i Kina, kjende ikke Forskjel paa Ja og Nej i Landets Sprog. Grunden til denne Besynderlighed ligger dog nær. Det er kun gennem et omhyggeligt, vanskeligt og langvarigt Studium, at man kan tilegne sig Kjendskab til kinesisk, der hverken paa Grund af sin Skjønhed eller Literatur byder noget anstændigt Vederlag for den Tid og Møje, som maa bruges paa at magte det. Det er altsaa kun, hvor Nødvendigheden byder, at Evropæeren giver sig i Lav med de forvirrede kinesiske Tegn og de mærkelige Lyde, der i Førstningen af hans Studium forfølge ham som gyselige Nattemarer og forstyrre hans Sindsligevægt. Kjøbmanden kommer kun i Forretningsanliggender i Berøring med enkelte til samme Klasse hørende Individuer, der alle mere eller mindre godt tale og forstaa den her paa Kinas Kyster saa udbredte Jargon, kaldet Pidgeon-engelsk. Sædvanlig forhandler han ikke engang personlig med den kinesiske Kjøbmand, hvis Varer han kjøber, eller til hvem han sælger sine indførte Varer; han afslutter Forretningerne igjennem sin „Compradore“, en Slags Tolk og Mægler, der findes ved hvert Handelshus, og som tit tager en større Fortjeneste end Huset selv. Om selskabeligt Samkvem mellem Kineserne og Evropæerne er her aldeles ikke Tale, og de to Racor leve strengt skilte fra hinanden og betragte hinanden msd gjensidig Ringeagt og Uvilje. — Dernæst frembyder kinesisk ikke nogen som helst Lighed med noget evropæisk Sprog, og man lægger derfor heller ikke, ved at høre det talt, Mærke hverken til Ord eller Sætninger. For den uvante Evropæers Øren lyder det som lutter sammenblandede og uarticulerede Lyde. — Endelig findes der saa mange stedlige Dialekter i de forskjellige Provinser, og de ere af en saa stor Uensartethed, at selv de indfødte ikke forstaa hinanden. En Kantonese vil saaledes næppe kunne forstaa en Pekineser stort bedre, end en Dansker vil forstaa en Engelskmand. Ja! selv i de enkelte Dele af samme Provins kan Dialektforskjellen være meget stor. En Evropæer, der f. Ex. har lært Futsjov- eller Amoj-Dialekten, vil derfor ikke kunne gjøre sig forstaaelig i de nordlige Provinser, hvor der tales

en helt anden Dialekt, og hvor hans dyrekjøbte Kundskaber ikke ville være ham til nogen Nytte. Til Oplysning herom vil jeg fremsætte Sætningen: Har De kjøbt de Thekopper, jeg bød Dem købe? Udtalt i Pekin-Dialekten hedder det: Wo chiao nin mai ti na cha wan, nin mai liao mei mai? Og i Amoj-Dialekten: Goa geo li boy ti na tia oa li boy lao pei boy?

Ordret oversat paa dansk vilde det være: Jeg bød (eller bad) Dem købe hine Thekopper, De kjøbt, ikke kjøbt?

Som et andet Exempel vil jeg nævne Tallene 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, der i Pekin-Dialekten hedde: ji, erh, san, øsu, wu, liu, chi, pa, kiu, shih, i Futsjov-Dialekten: öt, ji, sam, sin, nigon, liok, chit, pat, kin, sip, og i Amoj-Dialekten: chit, no, san, si, go, hak, chit, poeh, kan, chap.

Hvilken Forskjel! Og dog ligge Futsjov og Amoj begge i samme Provins, ikke 50 danske Mil fra hinanden.

I Modsætning til Talesproget er Skriftsproget derimod ens overalt, d. v. s., de samme Skriftegn betegne de samme Begreber, om de end udtales vidt forskjelligt; to velopdragne Kinesere ville derfor altid skriftlig kunne gjøre sig forstaaelige for hinanden, selv om de ikke kunne tale sammen.

Enhver literært dannet Kineser og særlig enhver Embedsmand forstaa og taler dog i Almindelighed foruden sin stedlige Dialekt den saakaldte Mandarin-Dialekt (Kuan rhua), der i Grunden bør regnes som Landets egentlige Sprog, medens alle de stedlige Dialekter mere eller mindre ere Afarter. Mandarin-Dialekten, der tillige er Hofsproget, tales nu til Dags rent i de tre nordlige Provinser Honan, Sjangtung og Nanhvej. Man har i dette Sprog Vers, der ere over 2,500 Aar gamle, og de udtales endnu paa samme Maade, som da de først bleve nedskrevne. Mandarin-Dialekten skiller sig fra de fleste stedlige Dialekter ved sin større Blødhed og Vellyd, sin Mangel paa alle haarde Consonantendelser, og sin Mængde af flydende Konsonanter og Læbelyd. Alle Kinas Klassikere have skrevet deres Værker i denne Dialekt, der ligeledes bruges af Nutidens Forfattere, samt ved Udfærdigelsen af Regeringens Mandater, Proklamationer og Skrivelser. Det er derfor en Selvfølge, at den fremfor de stedlige Dialekter studeres af dem, der enten komme i Berøring med Embedsmændene eller lære kinesisk for at komme ind i Literaturen.

Har man besluttet at studere det kinesiske Sprog, søger man sig en indfødt Lærer, der helst maa være og i Almindelighed er ukjendt med ethvert andet Sprog, samt er en indfødt fra Pekin eller fra en af de nordlige Provinser. Han hører sædvanligvis til en af de lavere

literære Klasser, og nedlader sig for en Godtgjørelse af imellem 10 og 30 Dollars maanedlig til at lære Barbaren „shuo rhua“, d. v. s. tale Sprog, i det han gaar ud fra, at kinesisk egentlig talt er det eneste civiliserede Tunge-maal, som findes i Verden. Med ham begynder man da de saakaldte „Toneøvelser“, som gaa ud paa at vænne Øre og Tunge til de saa lidet forskellige Ordlyde, der udmærke Sproget, og først og fremmest paa at skaffe sig Kjendskab til og Øvelse i at adskille „Tonerne“. Det er næsten umuligt at forklare, hvad Tonerne egentlig ere, da intet tilsvarende kjendes i noget evropæisk Sprog. Det vil maaske bedst kunne forstaas ved at tænke sig, at Sproget er sammensat af lutter Enstavelsesord, hvoraf mange ligne hinanden saa meget, at de ved at omskrives med almindelige Bogstaver, altsaa efter Lyden, kun kunne betegnes med de samme Bogstaver, skjønt de i kinesisk udtrykkes ved forskellige Tegn og have en vidt forskellig Mening. Man regner i Almindelighed fire Toner i Mandarinsproget; disse fire Toner deles atter hver i en høj og en lav, men Forskjellen mellem disse Underafdelinger er saa ringe, at man ikke har nødvendig at syse med mere end de fire Hovedtoner. Disse hedde: Shiang ping ˆ: (ordret oversat) den stigende (høje) jævne; hsia ping ˆ: den dalende (lave), jævne; shiang ˆ: den kommende; chu ˆ: den gaaende.

En udmærket kinesisk Sprogmand har givet et ret betegnende og morsomt Exempel paa Brugen af disse fire Toner. Lad A, B, C og D være 4 Personer, der føre en Samtale, og lad B. rette et Spørgsmaal til A om en dem alle bekendt Person. I de fire nedenstaaende Ord meddeler A dennes Død i 1ste Tone, B udtaler Frygten for, at han skulde være dræbt, i 2den Tone, C forsikrer i en overbevisende Tone det modsatte i 3dje Tone; men D stadfæster det i 4de.

A: Død. — B: Dræbt? — C: Nej! — D: Jo.

For yderligere at oplyse Tonerne ville vi anføre et Exempel paa Ord, der kun ved Tonen kunne skjælnes, skjønt de have en vidt forskellig Betydning:

liang i 1ste Tone betyder „at beregne“,

liang i 2den Tone — „kold“, „kølig“,

liang i 3dje Tone — „to“, „et Par“,

liang i 4de Tone — „lys“, „klar“.

Det vil heraf let indses, baade hvor vigtigt og hvor vanskeligt det er for Begynderen at tilegne sig Tonerne. Det er ogsaa indlysende, hvilke latterlige Fejltagelser der kan ske og altfor tit sker, naar Evropæere uden fuldkommen Øvelse indlade sig paa at tale kinesisk, og f. Ex. omtale Fødderne som Bærestol, hvilket simpelt hen sker ved at udtale Ordet „chiao“ i 4de i Steden for i 3dje Tone. Ordets Plads i Sætningen

hjælper selvfølgelig meget til Forstaelsen, og det er egentlig kun dér, hvor Ordene ere faa, eller hvor man skal forstaa isolerede Ord, at Tonerne kunne blive afgjort villledende. Men da disse Toner bruges overalt i Sproget og ved hvert eneste Ords Udtale, og da de intet have at gjøre med Akcent eller Eftertryk, er det indlysende, at selv om man kan gjøre sig forstaaelig, vil man dog aldrig blive regnet for at være inde i Sproget, forinden man har magtet Tonerne; selv den mest uvidende Kineser vil lige saa let og hurtigt som den dannede Mand vide at opdage en fejlagtig Udtale.

Fremdeles er der en Mængde Ord, der, skjønt af afvigende Betydning og udtrykte med særskilte Tegn, udtales med samme Tone, altsaa ere uforstaaelige, naar de staa isolerede. For at raade Bod herpaa bruger Kineserne ved næsten alle Substantiver et Præfix, der er forskjelligt for de enkelte Gjenstandsbetegnelser og derfor lette Forstaelsen meget.

„En Mand“ hedder saaledes „ji go jen“, hvor ji er en, go Præfixet, og jen Mand. En Lampe hedder „ji tien teng“, en Vogn „ji liang cho“ og et Skib „ji chih chuan“, hvor henholdsvis tien, liang og chih er Præfixet, der i Grunden er uoversætteligt, men paa Pidgeon-engelsk gjengives ved Ordet piece, et Stykke. En Mand kaldes saaledes „one piece man“, en Lampe „one piece lamp“, en Vogn „one piece carriage“ og saa fremdeles.

Det kinesiske Sprog har ingen Formlære; hverken Skrifttegnene eller disses Udtale ændres, hvad enten Ordet bruges som Substantiv, Verbum, Adjektiv eller Adverbium; Kjøn, Tal, Maade, Tid og Kasus, alt angives ved en Tilføjelse af andre Ord. Det samme Ord, udtrykt ved det samme Tegn, kan derfor være baade Substantiv, Verbum, Adjektiv og Adverbium, og det er først, naar det bruges i en Sætningsforbindelse, at man kan bestemme, hvad det er; men da sker det lige saa sikkert som i ethvert andet Sprog. Den almindelige Maade at angive den forbigangne Tid paa er at tilføje Ordet liao, f. Ex. Jeg har spist: Wo chih fan liao; han havde saet: Ta shui chiao liao; hun gik ikke: ta pu chu liao. Nogen egentlig Grammatik ejer Sproget heller ikke, i al Fald ikke en Grammatik i samme Forstand som i andre Sprog. Der gives imidlertid visse Regler for Sætningsdannelsen, og i almindelige Sætninger staa Subjektet først, og derefter kommer Verbet, fulgt af det direkte og indirekte Objekt. Saaledes f. Ex.: Mei mao shih mei leng hu shang ti mao, — ordret oversat: Øjenbrynhaarene ere Øjenbrynkant Ben oven over Haar, eller paa forstaaeligt dansk: Øjenbrynene ere Haarene over Øjnene. At angive visse bestemte Regler for Ordernes Anvendelse i alle Tilfælde kan næppe lade sig gjøre.

Har man endelig magtet Tonerne, kommer Læreren Spørgsmaal: „Hvad Slags kinesisk ønsker De at lære?“ Der er de gamle Klassikeres Sprog, det mere moderne Sprog, det officielle Sprog, der bruges i officielle Dokumenter, og det almindelig talte Sprog, alle meget forskellige og lige vanskelige. Saa bestemmer man sig da for det sidste, og tager som en Begyndelse nogle forberedende Timer i at haandtere Pen og Blæk eller rettere Pensel og Farve. Kineseren skaber sine sælsomme Tegn ved Hjælp af en lille, fin Pensel af Raadyr-, Katte- eller Kaninhaar, der ere omhyggelig sammenlagte og sammenbundne, saa at de ende i en fin, elastisk Spids; de ere indsatte i et Bambusrør, der er lidt tyndere og omtrent af Længde som et almindeligt Blyant. Farven, kjendt under Navnet Tusk, opløses i Vand paa smaa, flade Stene, der tit ere smukt udskaarne, og som i den ene Ende have en Fordybning til Vandet. Papiret er i Almindelighed tilvirket af Bambustrævler, blødt, tyndt og porøst, samt ofte prydet med smukke, fantastiske Vandmærker. Penselen holdes lodret paa Papiret imellem Tommelfingeren paa den ene og de andre fire Fingre paa den anden Side, omtrent midt paa Skaffet, og Skriften begynder øverst til højre, føres ned efter i en lodret Linje til Papirets nederste Kant, hvorefter den næste Linje igjen begynder øverst oppe og skrives jævnsides med den første. Som man véd, bruge Kineserne et selvstændigt Skrifteegn til hvert enkelt Ord, og det er derfor indlysende, at alene Studiet af Tegnene er et vældigt Arbejde, der kræver mange Aars Flid og Udholdenhed for at bringes til noget. Hvor mange Skriftegn Sproget i alt indeholder, er meget vanskeligt at opgive, da mangfoldige af dem til Dels ere gaaede af Brug, og da nye stadig komme til for at betegne de mange forskellige, hidtil ukjendte Ting, der indføres fra andre Lande. Ved Tronskifte fremkommer der et nyt Tegn, i det den nye Kejser bruger et saadant, der ikke tidligere er kjendt. Det regnes imidlertid for ret godt, om en velopdragen Mand er i Stand til at læse og skrive imellem 5 og 6,000 Tegn, og flere bruges der ikke i almindelige Forhold.

Kinesiske Forfattere føre Skriftegnenes Oprindelse tilbage til en af deres ældste Kejsere, Hoangti, der levede omtrent 2,700 Aar før Kristi Fødsel, og de bestode da af Billeder eller Tegninger af de Ting, der ved dem skulde betegnes; de afløste de indtil da brugte Knudetegn. Tegnet , nu stod saaledes for Øje, , shan for Bjærg, og de skrives nu og . — I Tidernes Løb undergik Tegnene selvfølgelig mange Ændringer, og efterhaanden som der blev Trang til at supplere de faa hundrede, oprindelige Tegn med

nye, blev det nødvendigt at indføre saadanne, hvor Ligheden med den betegnede Ting ikke længer kunde gennemføres; lidt efter lidt skabtes da det nuværende, umaadelig udviklede Tegnsystem, der maaske har været og endnu er den væsentligste Hindring for et frit Samkvem mellem Kinas og den øvrige Verdens Folkeferd, samt Grunden til Landets mærkelige Isolation. Da der nemlig ikke findes kinesiske Værker, hvoraf Folket kan hente Underretning om fremmede Landes Natur og Folk, og da disses Tilværelse derfor til Dels er det store Flertal ukjendt, samt da det fra Barndommen indpodes den opvoxende Ungdom, at Kinas Literatur og Skrifteegn danne Kjernen af al Civilisation, og at derfor Ukjendskab dertil er et ufejlbart Tegn paa Barbari, er det let forstaaeligt, at Kineseren med en Blanding af Medynk og Foragt ser ned paa „fan kvejty“, o: „den fremmede Djævel“, som Evropeeren endnu den Dag i Dag almindelig kaldes, der efter deres Opfattelse ikke er saa vidt fremskreden i sand Civilisation som den simpleste Kuli, der dog gjerne til en vis Grad har lært baade at læse og skrive. At en saadan Opfattelse næres af det store Flertal af Befolkningen og styrkes og udbredes af Embedsmændene og Literaterne, hvem de fremmede Ideer og Skikke, der trænge ind med Evropeerne, ere Torne i Øjet, faar man daglig Vidnesbyrd for. Hver den, der har haft med dannede Kinesere at gjøre, har ikke kunnet undlade at lægge Mærke til, at der bag den overvættede Høflighed, som bæres til Skue, altid skjuler sig en vis Følelse af Nid og Foragt.

Nu til Dags skjælnes der mellem fire Hovedformer af Skrifteegn eller rettere fire forskellige Maader, hvorpaa det samme Tegn skrives:

1. *Chuen shu* eller Segltegnene. Disse ere de ældste Skriftegn, der afløste de oprindelige Billed-Hieroglyfer, og bruges nu kun til Segl eller Inskriptioner, men aldrig til Bøger eller Skrifter.

2. *Kai shu* eller hvad vi vilde kalde Skjønsskrift. Dette er den almindelig brugte Form af Skriftegn, og den, der bruges i Bøger og officiel Korrespondance.

3. *Hsing shu* eller Hurtigskrift. Den skilles fra Kai shu derved, at Tegnene forkortes noget og skrives runde og sammenhængende. Private Breve og Optegnelser samt Udkast udføres sædvanlig ved disse Tegn.

4. *Tsao shu*, „Græs-Tegn“. Det er en Slags Stenografi, der sædvanlig kun er forstaaelig for den skrivende selv og i sin Konstruktion aldeles er afhængig af dennes Godtbefindende. — I Almindelighed lærer man kun Kai shu og Hsing shu.

Kineserne betragte deres Skriftegn som overordent-

lig fine og elegante, og de sætte en stor Ære i at kunne udføre dem smukt og nøjagtigt. Ved de offentlige Prøver af Kandidater til de literære Grader sættes der saa stor Pris paa Skriften, at en eneste Fejl i et enkelt Tegn kan medføre en, ellers helt igjennem vel skrevet og vel behandlet Afhandlings Forkastelse.

Har man da — og det kræver lang Øvelse — opnaaet nogenlunde Færdighed i at behandle Penselen, skrider man til at studere og lære Tegnene, imedens man samtidig ved én eller flere Timers daglig Samtale med sin Lærer over sig i Talesproget og tilegner sig nye Ord og Sætninger. For at gjøre et systematisk Studium muligt, har man indordnet alle Skriftegn under 214 Radikaler eller Grundtegn; disse Radikaler danne Grundlaget for Skriftegnene i det hele, og disse ere ordnede derefter i Ordbøgerne. At lære Skriftegnene udkræver baade Udholdenhed og Taalmodighed, især da man, naar Studiet har tabt Nyhedens Interesse, kun sporer langsom og liden Fremgang. Det er ogsaa indlysende, at for at opnaa Færdighed i at tale Sproget, selv om man ikke uddanner sig i de fine Tone-Nuanceringer, og for at lære at læse og skrive blot nogenlunde tilfredsstillende, maa der bruges megen Tid og Flid; selv under de gunstigste Omstændigheder bliver det et højt kedsommeligt og i et varmt Klima aandsløvende, trættende og anstrængende Arbejde.

Men det lader sig paa den anden Side ikke nægte, at for den, der kommer i Samkvem med andre Kinesere end netop Kulierne, og da særlig med Mandarinerne, er det en stor Behagelighed, ja! Nødvendighed at kunne forhandle med dem i deres eget Sprog. At kunne dette er ogsaa en sikker Vej til at vinde deres Agtelse og Paaskjønnelse. Efter hvad oven for er sagt, er det klart, at den Evropæer, der taler kinesisk, regnes for staaende paa et højere (kinesisk) Civilisationstrin end den, der ikke kan det; det er i Grunden heller ikke umuligt, naar Kineserne vente, at den fremmede, der for sin Vindings eller Fordels Skyld kommer til Kina — og det gjøre jo dog alle — lærer Landets Sprog, hvis han i det hele taget vil have med Landets

Folk at gjøre. For Resten har enhver Mandarin, der forhandler med Evropæerne, en eller flere indfødte Tolkere, der dog i Almindelighed ikke have meget store Kundskaber, i engelsk eller fransk, de to eneste evropæiske Sprog, hvorom der her kan være Spørgsmaal. Som et Vidnesbyrd for, hvilke Misforstaaelser der kan fremkomme, naar en Tolk ikke forstaar sine Ting ret, vil jeg nævne, hvad der en Gang hændtes ved en stor Middag, som Vicekongen af Fokién gav til Ære for nogle Gjæster, hvoriblandt ogsaa min Ringhede. Hans Excellence vilde efter kinesisk Skik komplimentere en af Gjæsterne og gav sig da til at rose dennes Evne til at drikke den varme kinesiske Vin, der laves af Ris. Henvendende sig til den tilstedeværende engelske Tolk lod Vicekongen denne sige til Gjæsten, at Hs. Excellence var glad over, at Vinen smagte ham saa godt, og Tolken oversatte nu dette saaledes paa Pigeon-Sproget: „His Excellency says you belong large drunkard“ (Hs. Excellence siger, at De er en stor Drukkenbolt). Heldigvis var der Evropæere til Stede, som kunde kinesisk, og Misforstaaelsen blev altsaa opklaret, lad mig tilføje: til stor Moro for hele Selskabet.

Naar man har gjenlæst det foranstaaende, vil man vistnok have faaet Øje for, hvor vanskeligt det er for den evropæiske Kultur at trænge ind i Kina. Det kan ikke tit nok gjentages, at Kineserne have Ret til „at leve deres eget Liv“, og at vi paa ingen Maade have Lov til at paatvinge dem vor Civilisation. Den eneste Maade, hvorpaa Evropæerne bør indvirke paa Kineserne er den, at vi efterhaanden lære dem at indse, at den evropæiske Kultur er at foretrække for den kinesiske. Det vilde imidlertid være højt urigtigt, dersom man troede, at dette kan ske i Hast. Nej! Der vil utvivlsomt hengaa lange Tider, før Kineserne give Slip paa deres eget og optage vort. Det Særsyn i civilisatorisk Henseende, der er sket i Japan, hvor man oven fra har paabudt Forkastelsen af saa og saa meget japanesisk og Indførelsen af saa og saa meget evropæisk i Steden, lader sig sandelig ikke gjøre i Kina.